

ΚΗΡΗΚ ΧΑΝ

Α νομίζετε ἴσως ὅτι προτίθεμαι νὰ σκιαγραφήσω κἀνένα μαχαραγιᾶν ἢ σιρδάρην, εἴτε ὅτι ἀνέλαβον νὰ γράψω τὴν βιογραφίαν Ἐμίρου τινὸς τοῦ Ἀφγανιστάν ἢ τῆς Βουχάρας. Διότι τί ἄλλο δύναται νὰ σκηλίνῃ ὁ ἄνω τίτλος; Καὶ ὅμως ὁ ἄνω τίτλος εἶναι τὸ πεζότατον ὄνομα ἐνὸς χανίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται μετὰξὺ Ἀλεξανδρέττας καὶ Χαλεπίου, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ ὁδοιπόροι σταθμεύουσι· σημαίνει δὲ ἀπλούστατα: Σ π α σ μ ἔ ν ο Χ ἄ ν ι.

Ὅταν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσω ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ ἀπὸ Ἀλεξανδρέττας εἰς Χαλέπιον καὶ ἡρώτων τὸς εἰδήμονας περὶ τοῦ ὁρέμει, ἐσκανδαλίσθην ἀκούσας ὅτι, ἀναχωρῶν τὸ ἐσπέρας ἔφιππος θὰ ἐφθάνον περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὸ Κ η ρ ῆ κ Χ ἄ ν, ὅπου θὰ ἀνεπαυόμην μέχρι μεσημβρίας· ἐκεῖθεν δὲ ἀναχωρῶν, θὰ ἐφθάνον τὸ ἐσπέρας εἰς Χαλέπιον.

— Καὶ τί εἶναι τὸ Κ η ρ ῆ κ Χ ἄ ν καὶ διατί τὸ λέγουν Σ π α σ μ ἔ ν ο Χ ἄ ν ι; ἡρώτων.

— Εἶναι ἐν χάνι μὲ μερικὰς καλύβας τριγύρω, μὲ ἀπήντων. Οὐδεὶς ὅμως ἰδυνήθη νὰ μ' ἐξηγήσῃ διατί ἐπωνομάζετο σ π α σ μ ἔ ν ο ν.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας ὅταν ἡ μηχανήρουσα πανσέληνος ἀνέπηδησεν ἐκ τοῦ ὀρίζοντος, μοὶ παρουσιάσθησαν πέντε ὄντα, τρία τετράποδα καὶ δύο δίποδα, τρεῖς ἡμίονοι καὶ δύο ἀγωγιᾶται καὶ οἱ πέντε μελαγχροινεῖ, νευρώδεις καὶ ζωηροί, ἀνυπομονοῦντες διὰ τὴν ἄμεσον ἀναχώρησιν.

— Καὶ ποῦ θὰ φθάσωμεν τὰ ἐξημερώματα; ἡρώτησα τὸν Ὁθαγκέμ, ἰδιοκτήτην τῶν ἡμιόνων καὶ πασίγνωστον μεκζαρῆ (ἀγωγιάτην).

— Σ' τὸ Κηρὴκ Χάν, μὲ ἀπήντησε.

— Καὶ διατί τὸ λέγουν Κηρὴκ Χάν ;

— Χμ ! γιατί ἐκεῖ σπάνει ὁ δρόμος ! Ἔως ἐκεῖ εἶναι ἀνήφορος. Εἰς τὸ Κηρὴκ Χάν τελειώνει ὁ ἀνήφορος καὶ ὁ δρόμος εἶναι ἴσιος καὶ πλατὺς ἕως τὸ Χαλέπι.

Μολονότι ἡ ἐξήγησις τοῦ μεκριαρῆ δὲν ἱκανοποίησε τὴν περιέργειάν μου, ἐπιφυλαχθεὶς ὅμως νὰ ἱκανοποιήσω αὐτὴν ἐπὶ τόπου, διεσχέλισα τὸν δι' ἐμὲ προσωρισμένον ἡμιόνον, ἐφορτώθησαν εἰς τοὺς ἄλλους δύο αἱ ἀποσκευαὶ μου, καὶ δεκαεὶ πόδες μὲ ἐξ ψυχᾶς ἐγκατέλειψαν τὴν Ἀλεξανδρέτταν λαβόντες τὴν πρὸς τὸ Χαλέπιον ἄγρυσαν.

* *

Ὅσοι ἔτυχε νὰ κάμουν αὐτὸν τὸν δρόμον ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, θὰ εἶχον ἐντυπώσεις πολὺ διαφόρους τῶν ἰδικῶν μου. Εἰς ἐμὲ ὅμως ἡ ὁδοιπορία αὕτη, ἐν πλήρει νυκτί, ὑπὸ τὰς φωταυγείας τῆς σελήνης, διὰ μέσου πετρωδῶν ἀτραπῶν, ἀνηφόρων ἀποκρῆμνων καὶ ὁδῶν ἀχαράκτων, ἐπὶ ἡμιόνου ἀκαθέκτου καὶ βιαζομένου, ἡμιόνου εὐκνήμιδος καὶ σιδηρόποδος, μὴ ἀναχαιτιζομένου οὔτε ἐνώπιον λίθων, οὔτε ἐνώπιον βρόχων, μοὶ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν φανταστικοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ ταξειδίου. Μετὰ μίαν ὥραν διεσχίσσαμεν ὑπνωττον γραφικώτατον χωρίον, τοῦ ὁποῦ τὴν ὑπαρξιν ἐπρόδιδον αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, καὶ τοῦ ὁποῦ οἱ οἰκίσκοι ἐγκατεσπαρμένοι ἐπὶ καταφύτων καὶ πυκνοδένδρων κλιτίων, διεκρίνοντο ἀπὸ τὸ ἐν αὐταῖς φῶς, ὁμοιάζοντες μακρόθεν πρὸς φανοὺς κρεμασθέντας ἀπὸ τῶν δένδρων χάριν ἐορτασίμου φωτεχυσίας.

Καὶ ἡ πορεία τῶν τριῶν τετραπόδων καὶ τῶν δύο διπόδων ἐξηκολούθει ταχεῖα καὶ ὠκύπους, ὥσανεὶ νὰ ἐκυνήγει τις αὐτούς. Μόνον περὶ τὰ μεσάνυχτα ἔστημεν εἰς ὠρισμένον σύδενδρον καὶ ἐπίπεδον μέρος, ἀναπαυθέντες ἡμῖς περιόπου ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μεκριαρῆς Ὁθαγ-χέμ εὑρε τὴν περίστασιν νὰ μὲ διγηγθῇ ἐνθαρρυντικᾶς

τινας ιστορίας περὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς πόσα καραβάνια ἐλκυστέυθησαν, πόσοι ὁδοιπόροι ἐφονεύθησαν καὶ πόσοι μεκλαρήδες ἐπτώχευσαν. Αἱ ἀφιγήσεις τοῦ Ὁθαγκέμ ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ, ἐν ὧρα μεσονυκτίῳ καὶ μεσουρανοῦσης τῆς σελήνης, ἐλόμβανον τὴν ὑπόστασιν πραγματοποιηθέντων ἄθλων τοῦ Ροκαμβόλ!

— Καὶ ἡμεῖς δὲν κινδυνεύομεν νὰ πόθωμεν τίποτε;

— Χάρις τῷ Θεῷ τώρα κ' ἓνα ταβλᾶν φλωριὰ νὰ βάλῃ κἀνεῖς ἐπάνω στὸ κεφάλι του, ἡμπορεῖ νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρέτταν ἔς τὸ Χαλέπι χωρὶς νὰ τοῦ κλέψουν ἓνα φλωρί. Οἱ δρόμοι εἶναι ἀσφαλέςτατοι· μόνον ἔς τὰ χάνια τώρα κλέπτουν τοὺς ὁδοιπόρους. Νά, ταῖς προάλλαις, ἐκλεψαν τὴν σακκοῦλαν ἐνὸς ἐμπόρου, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ Κηρχ Χάν!

— Ὡστε τὸ Σπασμένο Χάνι εἶναι καὶ ἐπικίνδυνον;

— Γιὰ τὴν ἀφεντιά σου δὲν εἶναι· μὴ σὲ μέλει· ἐγὼ εἶμαι ὑπεύθυνος δι' ὅλα. Ὅταν ὁ Ὁθαγκέμ σὲ δίνει τὸ λόγος του, μπορεῖς νὰ κοιμηθῇς ἡσυχῶς!

Ἡ πεποίθησις μετὰ τῆς ὁποίας μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐγὼ δὲν ἐκινδύνευον, ἐνῷ ἄλλοι τὴν ἔπαθον, μ' ἔκοψε νὰ ὑποπτεύωμαι αὐτὸν τώρα ὡς ἐπικίνδυνον συνοδόν. Τσιαύτη εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Ἐκτιμᾷ ἀνθρώπους καὶ γεγονότα ἀναλόγως τοῦ τόπου καὶ τῶν περιστάσεων. Ἡ περὶ ἀσφαλείας μου διαβεβαίωσις τοῦ μεκλαρῆ, διδομένη εἰς Ἀλεξανδρέτταν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως, ἐδείκνυνεν αὐτὸν ἀνθρώπον γενναῖον καὶ ἀφωσιωμένον· διδομένη ὅμως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς καὶ εἰς μέρη ἀπόκεντρα παρίστα αὐτὸν τὸν ἴδιον ὡς ἐπικίνδυνον.

Ἀλλὰ πᾶσα περαιτέρω σκέψις καὶ ἀνάλυσις ἦτο ἄσκοπος· ἐπαφέθην ὁθεν εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν καὶ ἐξηκολούθησόμεν τὸν ἑρόμον.

Εἶχον ἀρχίσει ν' ἀποκόμνω, ὅταν λεπτὴ ὑπόχρους λωρὶς ἐφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα. Προγγέλλετο ἡ χαραυγὴ. Ἐλα-

φρὰ ζωογόνος αὔρα ἤρξατο πνέουσα. Ἡ ὠχρὰ λωρὶς βαθμὴδὸν ἐρρόδιζε καὶ μετὰ μικρὸν τὸ λυκαυγὲς ἐξηπλοῦτο. Μακράν, πολὺ μακράν, διέκρινα ὑψώματά τινα, ἅτινα, ὅσον ἐπροχωροῦμεν, διεγράφοντο ὡς σκιαί.

— Βλέπεις ἐκεῖ, ἐφένδημ ; Ἐκεῖ εἶναι τὸ Κηρὴκ Χάν !

“Ὡστε ἐφθάσαμεν μὲ τὴν ἀκρίβειαν σιδηροδρομικοῦ εἰρμού ! Πρᾶγμα σπάνιον εἰς τοὺς ταξειδεύοντας ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου αἱ ἀποστάσεις πάντοτε χαρακτηρίζονται ὡς σύντομοι ἀλλ’ ὅπου πάντοτε ἡ συντομία των εἶναι ἀτελεύτητος.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν σκονισμένοι, νυσταλέοι, διψῶντες καὶ ἀποκαμωμένοι ἐφθάνομεν εἰς τὸ Κηρὴκ Χάν.

* * *
Ὑλακαὶ κυνῶν καὶ κοκκύσμοι ἀλεκτόρων ἐχαιρέτισαν τὴν ἀφίξίν μας. Ἡ θύρα ὁμῶς τοῦ χανίου ἦτο κλειστή. Ὁ μεκικρὴς ἐκτύπα, ἐβόα καὶ ἠγάλαζε διὰ νὰ τὴν ἀνοίξωσι. Μόλις μετὰ δέκα λεπτά ἡ θύρα ἠνοιχθῇ καὶ ὑπναλέος νεανίας ἐπεφάνη τρίβων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσκαλῶν με νὰ εἰσέλθω. Εἰσῆλθον, ἀλλ’ εὐθὺς μὲ προσέβαλε τὴν ρῖνα βαρεῖα ὁσμὴ καιεμένου ἀχύρου. Ἀφῆκα φωνὴν ἀηδέως καὶ ἀγανακτήσεως. Τότε ἤνοιξεν ἐτέραν θύραν καὶ μὲ ὠδήγησεν ἔξω τοῦ σκοτεινοῦ καὶ δυσόσμου χανίου εἰς κήπον, ἀπεριποίητον μὲν ἀλλὰ ὁροσερὸν καὶ σῦδενδρον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἐκυλίστο νωχελῶς ὡς φιλοπαιγμονοῦσα ὀδαλίσκη, διαυγὲς ρυάκιον. Ἐπὶ τοῦ ρυακίου ὑπῆρχε παράπηγμα καὶ καθίσματα. Διέταξα καὶ ἔφεραν τὴν ταξειδιωτικὴν μου κλίνην ἣν καὶ ἐτοποθέτησα. Πρὶν δ’ ἢ κατακλιθῶ ἐζήτησα καφέν.

Θελήσας νὰ καθήσω, παρετήρησα ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ καθίσματα ἦσαν χωλά καὶ ἐλλιπῆ. Περίεργον ! Καὶ διενόηθην : μήπως διότι τὸ χάνιον λέγεται σπασμένον, δὲν ἔχει στερεὰ καθίσματα ; Τέλος ἐξέλεξα τὸ στερεώτερον καὶ στηρίζας αὐτὸ ἐπὶ ἐνὸς στύλου ἐκαθέσθην προσπαθῶν νὰ εὕρω τὴν ἀπαιτουμένην ἰσορροπίαν.

Μετ’ ὀλίγον μ’ ἔφερε τὸν καφέν. Ἐξεπλάγην ἰδὼν

ὅτι τὸ τρυβλίον ἦτο σπασμένον ἀπὸ δὲ τὸ κυάθιον ἔλειπεν ἡ χειρίς.

— "Ὅλα σπασμένα εἶναι ἐδῶ ; ἡρώτησα.

Ἄλλ' ὁ ὑπηρέτης, μὴ ἐξυπνήτας ἀκόμη ἐξ ὀλοκλήρου ἀντὶ ἀπαντήσεω, ἠρκέσθη νὰ προσηλώσῃ ἐπ' ἐμοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βλακωδέστατου.

— Τί μὲ βλέπεις ἔτσι ; φέρε μου ἓν καθαρὸν νερόν· διέταξα. Μετὰ τινα λεπτὰ παρουσιάσθη φέρων με ὕδωρ, ἐντὸς ποτηρίου ραγισμένου, ἀπὸ τὸ χεῖλος τοῦ ὁποίου ἔλειπε γωνιῶδες τεμάχιον !

Πᾶς ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου θὰ ἐξελάμβανε τὸ πρᾶγμα ὡς ἀστείότητα. Ἐγὼ ὅμως κουρασμένος καὶ ἐκνευρισμένος ὡς ἤμην ἐθύμωτα. Ἐν τῇ ἀγανακτήσει μου ἤρχισα νὰ ἐπιτιμῶ τὸν ἡμικοιμώμενον ἀκόμη ὑπηρέτην. Αὐτὸς ὅμως προσήλκυ ἐπ' ἐμοῦ τὸ κτηνῶδες βλέμμα του, ὥσανεὶ ἠπόρει διὰ τὰς παρατηρήσεις μου. Ἡ ἀπάθειά του αὕτη ἐκορύφωσε τὴν ἀγανάκτησίν μου καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ξεσπᾶσω :

— Ποῦ εἶνε ὁ ἀφεντικός σου ; τὸν ἡρώτησα. Δὲν ἔχει κύριον αὐτὸ τὸ χάνι ; Φώναξέ τον νὰ ἔλθῃ.

— Τώρα ἔρχεται, μὲ ἀπήντησε καὶ ἀπῆλθε.

Μετ' ὀλίγον εἶδον νὰ ἔρχεται πρὸς με ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ χανίου σπεύδων καὶ.... χωλαίνων !...

Τότε πλέον ἐνόησα διατί τὸ πανδοχεῖον αὐτὸ ἔφερε τὴν ἐπωνυμίαν Σ π α σ μ έ ν ο Χ ά ν ι.

Μουντένι 1902.

Κ. ΜΕΤΑΞΑΣ ΒΟΣΠΟΡΙΤΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Μὴ γονυπετῆτε πρὸ τῆς γυναικός, εἰάν δὲν ἀσφαλίσθῃτε περὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Δὲν ὑπάρχει χειρότερος βλάβη καὶ κλασικώτερος γελοῖος ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις πίπτει γονυκλινῆς εἰς τοὺς πόδας μιᾶς γυναικός, χωρὶς νὰ ᾔνῃ βέβαιος ὅτι θὰ ἐγερθῇ νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος.